

20.5.2002

52/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijä Jouni Toivola

HALLINTOTUOMIOISTUIMEN KIRJAAMON MENETTELYÄ YM. KOSKEVA ASIA

1 KANTELU

Arvostelette 7.1.2000 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassanne kantelukirjoituksessa silloisen Oulun lääninoikeuden (nyk. Oulun hallinto-oikeuden) menettelyä lääninoikeuden päätöstä 14.4.1998 no 169/II koskevan valitusasianne yhteydessä. Olitte toimittanut lääninoikeuden päätöstä koskevan, korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoittamanne valituskirjelmän lääninoikeuden kirjaamoon, ja kertomanne mukaan valitusta ei lähetetty sieltä määräaikana korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus jätti valituksenne myöhästyneenä tutkimatta.

Olette myös tyytymätön Raahen kaupungin ympäristö- ja mittaus-toimen toimihenkilöiden menettelyyn Piehingin kylässä sijaitsevaa kiinteistöä RN:o 878:34 koskevassa poikkeuslupa-asiassa. Omistatte mainittuun kiinteistöön rajoittuvan kiinteistön (RN:o 7:111). Mielestänne poikkeuslupahakemuksen kartassa esitettyyn rakennuspaikkaan oli tarkoituksellisesti sisällytetty siihen kuulumatonta aluetta ja rakennuspaikan pinta-ala on esitetty todellista suurempana.

2 SELVITYS

Oulun hallinto-oikeuden ylituomari A n antanut lausuntonsa kantelun johdosta. Lausuntoon on liitetty hallinto-oikeuden toimistosihteerin B:n sekä toimistosihteerin C:n selvitykset. Selvitykset oheistetaan tiedoksenne.

Tänne on myös hankittu nähtäväksi korkeimman hallinto-oikeuden päätökset 21.8.1998 taltio no 1469 sekä 1.4.1999 taltio no 678 sekä niiden perusteena olleet asiakirjat.

Raahen kihlakunnan poliisilaitokselta on hankittu jäljennökset 6.7.1998 tekemäänne tutkintapyyntöä (6610/S/5565/98) koskevista tutkinta-asiakirjoista.

Lisäksi tämän asian esittelijä on ollut puhelimitse yhteydessä Raahen kaupungin rakennustarkastajaan D:hen sekä maanmittausteknikkoon E:hen.

3 RATKAISU

3.1 Lääninoikeuden päätöstä koskeva muutoksenhakuasia

Oulun lääninoikeus antoi 14.4.1998 päätöksensä valitukseenne, joka koski Raahen ympäristölauta-

kunnan 19.12.1996 tekemää päätöstä rakennusvalvonta-asiassa. Saitte päätöksestä tiedon 28.4.1998. Tyytymättömänä lääninoikeuden päätökseen toimititte korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoittamanne valituskirjelmän lääninoikeuden kirjaamoon 27.5.1998. Lääninoikeuden kirjaamosta valituskirjelmänne lähetettiin samana päivänä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jonne se saapui 29.5.1998. Korkein hallinto-oikeus jätti valituksenne myöhästyneenä tutkimatta, koska valitusaika asiassa oli päättynyt 28.5.1998.

Sen jälkeen haitte korkeimmalta hallinto-oikeudelta menetetyt määräajan palauttamista. Perustelite hakemustanne seikoilla, jotka koskivat Oulun lääninoikeuden kirjaamon menettelyä sen ottaessa vastaan valituskirjelmänne ja toimittaessa sen edelleen korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Oulun lääninoikeus antoi asiassa selityksen valituskirjelmän vastaanottamisesta ja lähettämisestä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi 1.4.1999 antamallaan päätöksellä menetetyt määräajan palauttamista koskevan hakemuksenne. Päätöksessään korkein hallinto-oikeus katsoi, että hakemuksenne tueksi esittämiänne seikkoja ei ollut pidettävä hallintolainkäyttölain 61 §:ssä tarkoitettuna laillisena esteenä eikä muuna erittäin painavana syynä.

Kantelussanne arvostelette erityisesti sitä, että valitustanne ei mielestänne lähetetty määräaikana lääninoikeuden kirjaamosta korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Lääninoikeuden kirjaamon menettely valituskirjelmänne vastaanottamisessa ja edelleen korkeimmalle hallinto-oikeudelle lähettämisessä ilmenee oheisista hallinto-oikeuden ylituomarin A:n ja toimistosihteerin B:n ja toimistosihteerin C:n selvityksistä. He antoivat tästä menettelystä selvityksen jo korkeimmalle hallinto-oikeudelle siellä käsiteltävänä olleen, menetetyt määräajan palauttamista koskevan asian yhteydessä, ja --- (kantelija) antoi sen johdosta vastaselityksensä.

Valituksenne oli otettu toivomuksenne mukaisesti vastaan lääninoikeuden kirjaamossa. Valitus oli postitettu sieltä samana päivänä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella ei ole ilmennyt aiheutta epäillä, että asianomaiset lääninoikeuden kirjaamon viranhaltijat olisivat menettelleet asiassanne lainvastaisesti taikka laiminlyöneet velvollisuutensa.

Toisaalta hallintotuomioistuimen kirjaamon toimintaa voidaan tällaisissa tapauksissa arvioida myös julkishallinnon asiakaspalvelulle asetettavien vaatimusten kannalta. Jos valitusta kirjaamoon jättävän henkilön havaitaan toimivan esimerkiksi vastoin valitusosoituksessa annettua menettelytapohjetta, kirjaamohenkilöstön tulisi asiakaspalvelutilanteessa pyrkiä mahdollisuuksien mukaan selvittämään asiaa ja käytettävissä olevien tietojen perusteella kiinnittämään valittajan huomiota seikkoihin, joilla voi olla asiassa merkitystä esimerkiksi valitusajan noudattamisen kannalta.

Tässä tapauksessa lääninoikeuden kirjaamoon valituksenne ohessa jättämäne valituksenalaisen päätöksen kopio ei tosin sisältänyt siihen alunperin liittynyttä valitusosoitusta. Lisäsi eräissä muun tyyppisissä asiaryhmissä (veroasiat, sosiaaliasiat) valituksen on voinut lain mukaan jättääkin lääninoikeudelle edelleen korkeimmalle hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Näillä seikoilla on voinut ollut vaikutusta siihen, että valituksen vastaanottanut viranhaltija ei vastaanottohetkellä ryhtynyt erityisesti selvittämään valituksen jättäneen --- (kantelija) kanssa sitä, oliko valituksenne valitusosoituksen mukaisesti jätettävissä lääninoikeuteen.

Teille puolestaan näyttää lääninoikeuden kirjaamon kanssa etukäteen käymänne puhelinkeskustelun perusteella syntyneen se käsitys, että valituksen voisi kantelussa tarkoitettussakin asiassa jättää lääninoikeuteen. Mainitunlainen käsityksenne saattoi perustua puhelintiedustelun yhteydessä syntyneeseen väärinkäsitykseen. Kirjaamohenkilöstön ei kuitenkaan ole näytetty toimineen tältä osin moitittavasti.

Vaikka kirjaamohenkilöstön ei ole katsottava toimineen asiassa lainvastaisesti tai laiminlyöneen velvollisuuksiaan, valituksen vastaanottaneen viranhaltijan olisi kuitenkin mielestäni ollut perusteltua vielä valituksen jättäjän läsnäollessa pyrkiä selvittämään tarkemmin, voitiinko kyseinen korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitettu valituskirjelmä valitusosoituksen mukaan jättää lääninoikeudelle.

Hallinto-oikeuden ylituomari on tänne antamassaan selvityksessä ilmoittanut hallinto-oikeuden tämän tapauksen johdosta kiinnittäneen kirjaamossa työskentelevien huomiota tarpeeseen valitusasiakirjoja vastaanotettaessa aina erityisesti tarkistaa, että valitus on päätökseen annetun valitusosoituksen mukaisesti jätettävissä hallinto-oikeuteen. Tämän vuoksi katson, ettei asia anna minulle aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Oulun hallinto-oikeudelle.

Sen jälkeen, kun --- (kantelija) oli jättänyt valituksenne lääninoikeuden kirjaamoon, valituksenne lähetettiin vielä samana päivänä postitse korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Postinkulkuun kuluneen ajan vuoksi se ei tosin saapunut perille korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusajan kuluessa vaan päivän myöhässä. Valituksen myöhästymisen ei tässä tapauksessa ole kuitenkaan katsottava johtuneenviranomaisen virheestä tai laiminlyönnistä. Totean myös, että ensisijaisesti valittajan tulee itse huolehtia siitä, että toimittaa valituksensa määräajassa siihen viranomaiseen, johon se valitusosoituksen mukaan kuuluu toimittaa.

3.2

Poikkeuslupahakemuksen karttaan ym. liittyvä menettely

Piehingin jakokunta toimitti keväällä 1998 Raahen rakennusvalvontaviranomaiselle poikkeuslupahakemuksen, joka koski 24 m²:n suuruisen saunan rakentamista Piehingin jakokunnan yhteisalueelle RN:o 878:34 sekä mainitulla kiinteistöllä olevan verkkovajan muuttamista kalamajaksi.

Hakemuslomakkeeseen rakennuspaikan pinta-alaksi oli merkitty noin 0,37 hehtaaria (3700 m²). Kaupungin rakennusvalvontaviranomaisen laatimassa ilmoituksessa naapurien kuulemiseksi rakennuspaikan pinta-alaksi oli merkitty 1184 m². Hakemuksen karttaan ei ollut myöskään merkitty jakokunnan yhteiseen alueeseen kuuluvasta kiinteistöstä RN:o 876:1 Teidän kiinteistöönne (RN:o 7:111) liitettyä ranta-aluetta.

Toimititte 6.7.1998 Raahen kihlakunnan poliisille 1.7.1998 päivätyn tutkintapyyntö, jossa pyysitte poliisia tutkimaan mm. sitä, liittyykö mainittuun Piehingin jakokunnan poikkeuslupahakemuksasian karttaan rakennuspaikan pinta-alan ja rajauksen osalta rikos. Asianomistajan kuulustelun yhteydessä syyskuussa 1998 uudistitte ilmoituksenne ja katsoitte jakokunnan edustajien sekä kaupungin kiinteistöviraston toimihenkilöiden syyllistyneen asiassa rikolliseen menettelyyn. Poliisi

selvitti asiaa kuulustelemalla mm. kaupungin maanmittausteknikkoa E:tä, rakennustarkastajaa D:tä sekä Piehingin jakokunnan puheenjohtajaa --- .

Maanmittausteknikko E:tä koskevasta kuulustelupöytäkirjasta ilmenee muun muassa, että rakennuspaikan pinta-alan laskemiseen kaupungin kiinteistö- ja mittaustoimistossa olivat osallistuneet ainakin E sekä kartoittaja ---. Pinta-alan määrittäminen oli E:n mukaan perustunut tuolloin käytettävissä olleisiin maanmittaustoimiston karttoihin, ja he olivat käyneet myös paikan päällä. Vesialueen puolella rajan sijainti oli jäänyt E:n mukaan jossain määrin epäselväksi.

Rakennustarkastaja D:tä koskevan kuulustelupöytäkirjan mukaan naapurien kuulemista varten laadittuun, rakennustarkastajan allekirjoittamaan lomakkeeseen merkitty pinta-ala (1184 m²) oli virheellinen ja rakennuspaikan pinta-ala oli todellisuudessa suurempi. Tarkempaa selvitystä siitä, mistä kyseinen pinta-alaa koskeva virhe johtui, ei kuulustelussa käynyt ilmi.

Raahen poliisi teki asiassa 14.2.1999 esitutinnan päätöksen, jonka mukaan asiaa ei saatettu syyttäjän harkittavaksi, koska asiaan ei katsottu liittyvän rikosta.

Tämän asian esittelijä on lisäksi ollut 23.4.2002 puhelimitse yhteydessä rakennustarkastaja D:hen sekä maanmittausteknikko E:hen rakennuspaikan rajaukseen ja pinta-alaan liittyvien seikkojen johdosta.

Käytettävissäni olleen selvityksen perusteella ei ole ilmennyt aihetta epäillä kaupungin viranhaltijoiden kantelussa väitetyin tavoin pyrkineen tarkoituksellisesti antamaan väärää rakennuspaikan rajausta tai pinta-alaa koskevia tietoja poikkeuslupa-asian käsittelyä varten. Kaupungin mittaustoimi on arvioinut mainittuja rakennuspaikkaa koskevia seikkoja tuolloin käytössään olleen tietoaaineiston pohjalta.

Saadun tiedon mukaan poikkeuslupa-asian valmistelu on rauennut hakijan peruutettua hakemuksensa. Lupahakemusta ei siten saatettu itse lupaviranomaisen eli alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltäväksi.

Edellä esitetyn johdosta katson, että asia ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin puoleltani.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan ohessa.